

UCHWAŁA Nr XXVII/246/21
RADY POWIATU PSZCZYŃSKIEGO

z dnia 24 marca 2021 r.

w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2021-2023

Na podstawie art. 4 pkt 1 ust. 3a, art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2020r., poz. 920) w związku z art. 180 ust 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 821)

Rada Powiatu
uchwała:

§ 1. Przyjąć Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2021-2023, w brzmieniu jak w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierzyć Zarządowi Powiatu.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Paweł Sadza

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2021-2023

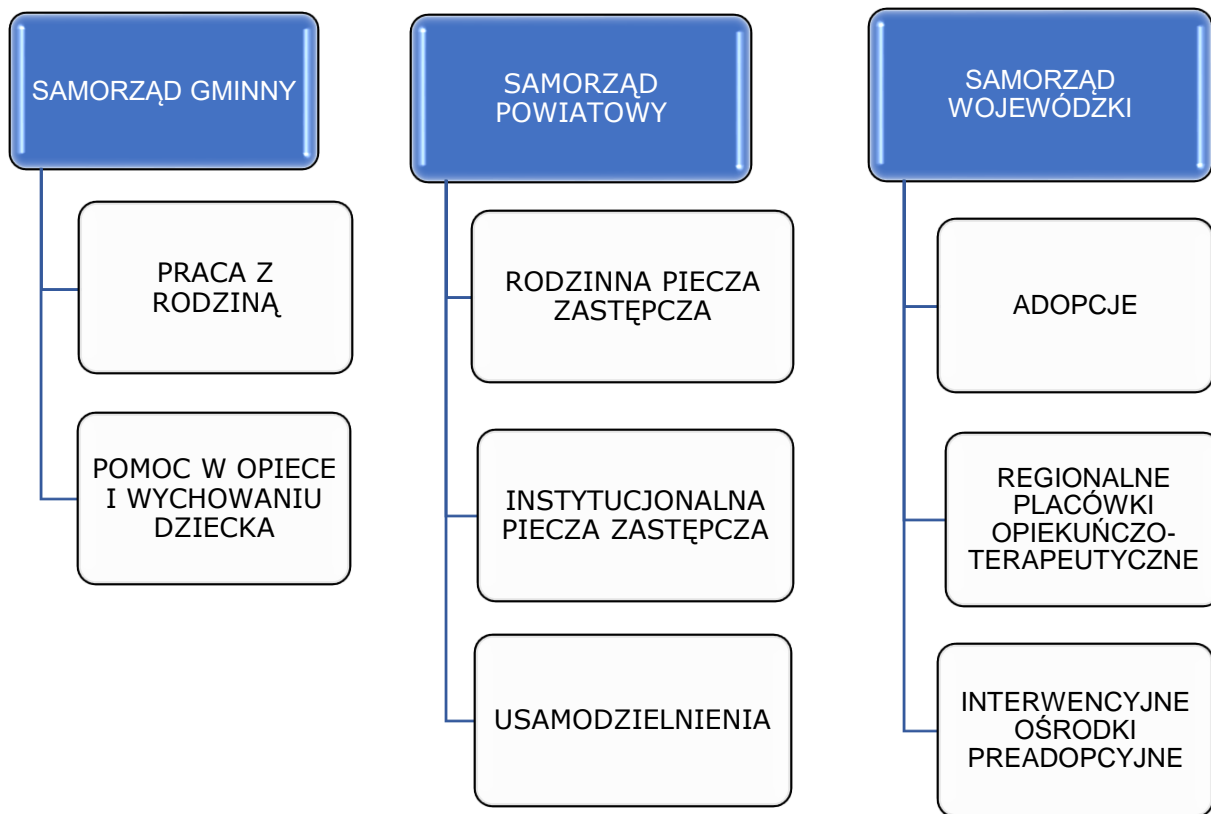
1. Wprowadzenie.

Delegację do opracowania niniejszego Programu zawiera art. 180 pkt 1 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, który określa, iż do zadań powiatu należy opracowanie i realizacja Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej.

Ustawa wyraźnie dzieli obowiązki między samorząd gminny, powiatowy i wojewódzki, pozostawiając pracę z rodziną biologiczną w kompetencji gmin natomiast organizację pieczy zastępczej - w kompetencji powiatów. Nakłada także na podmioty realizujące zadania w zakresie pieczy zastępczej obowiązek współpracy na rzecz dziecka i rodziny. Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej ma być ostatecznością, do której dochodzi, po wyczerpaniu przez gminę wszystkich możliwości w zakresie wsparcia rodziny naturalnej. Piecza zastępcza jest sprawowana w przypadkach niemożności zapewnienia opieki i wychowania przez rodziców biologicznych. Celem umieszczenia dziecka w środowisku zastępczym jest wywołanie pozytywnych zmian w rodzinie naturalnej, aby dziecko po pewnym czasie mogło powrócić pod opiekę rodziców. Jeżeli dziecko nie może powrócić do rodziny własnej dążymy do przysposobienia dziecka, a w przypadku, gdy jest to niemożliwe zapewniamy stałą opiekę i wychowanie w środowisku zastępczym. Działaniom profilaktycznym i naprawczym, których celem jest stworzenie odpowiednich warunków życia w środowisku rodzinnym towarzyszą działania na rzecz doskonalenia i rozwoju różnych form pieczy zastępczej nad dzieckiem. Piecza zastępcza winna przygotować dziecko do godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia, pokonywania trudności życiowych zgodnie z zasadami etyki, nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami.

2. Zadania samorządu w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej.

Zadania wspierania rodziny, a także tworzenia systemu pieczy zastępczej realizowane są przez samorządy, administrację rządową, a także organizacje pozarządowe. Od 2012 r. kiedy w życie weszła ustawa funkcjonuje następujący podział kompetencji w zakresie wspierania dziecka i rodziny oraz systemu pieczy zastępczej:

2.1 Zadania powiatu.

Zadania powiatu w zakresie pieczy zastępczej wykonuje starosta za pośrednictwem powiatowego centrum pomocy rodzinie, organizatora rodzinnej pieczy zastępczej oraz placówek opiekuńczo-wychowawczych.

Do zadań powiatu należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych;
- 2) zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych;
- 3) organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia;
- 4) tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych;
- 5) prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym;

- 6) organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego;
- 7) organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania:
  - a) grup wsparcia;
  - b) specjalistycznego poradnictwa;
- 8) wyznaczenie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej;
- 9) zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich;
- 10) prowadzenie rejestru danych rodzin zastępczych;
- 11) kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka;
- 12) finansowanie:
  - a) świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu;
  - b) pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne;
  - c) szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego;
- 13) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie;
- 14) przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji, o dłużnikach.

Zgodnie z art. 181 ustawy do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy:

- 1) realizacja zadań wynikających z rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej i programu wsparcia rodzin z dziećmi;
- 2) finansowanie pobytu w pieczy zastępczej cudzoziemców.

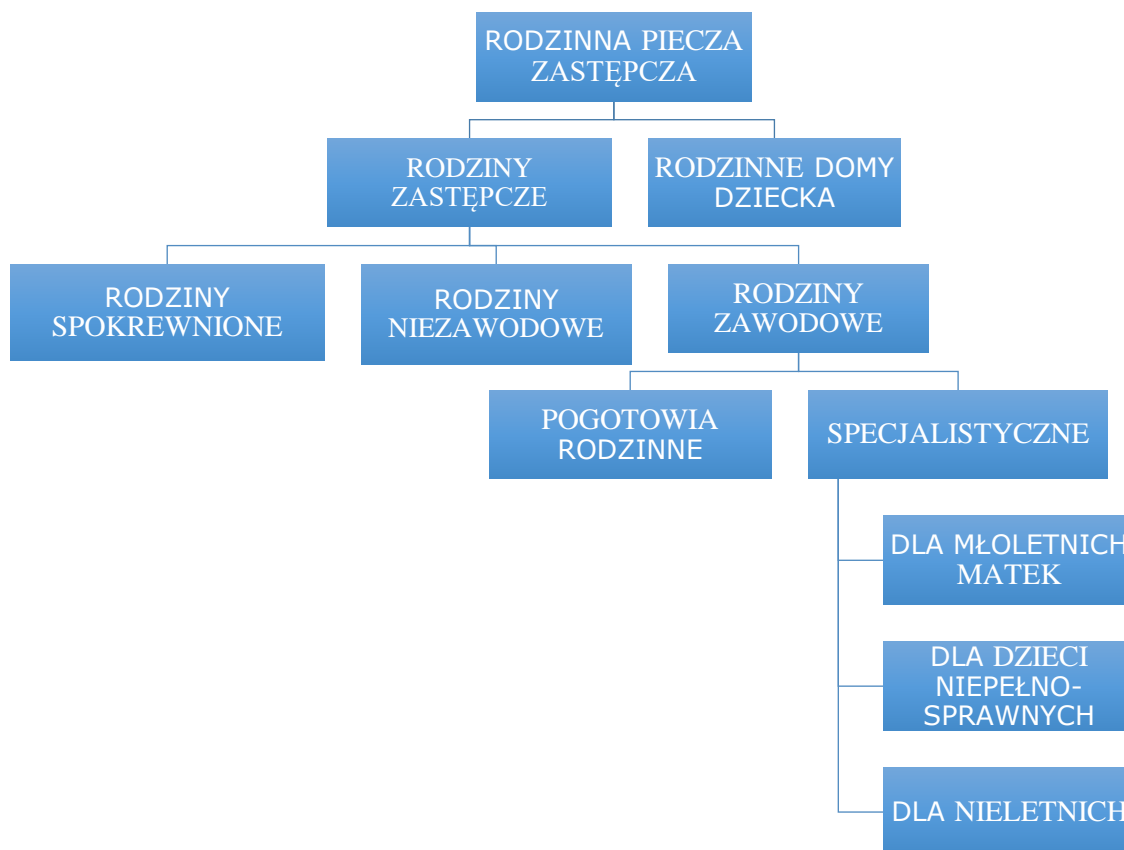
3. Adresaci programu.

Adresatami niniejszego programu są:

- rodziny zastępcze, rodziny biologiczne dzieci przebywających w pieczy zastępczej;
- usamodzielniani wychowankowie rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych;
- dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

4. Piecza zastępcza w Powiecie Pszczyńskim w latach 2018- 2020

4.1 Rodzinna piecza zastępcza.

W Powiecie Pszczyńskim funkcjonują rodziny zastępcze spokrewnione, niezawodowe oraz zawodowe w tym 2 pogotowia rodzinne, jedna rodzina specjalistyczna, trzy rodzinne domy dziecka.

Tabela nr 1: Rodziny zastępcze na terenie Powiatu Pszczyńskiego w latach 2018- 2020.

Rodzaj rodziny zastępczej	Rok 2018 l. rodzin/l. dzieci	Rok 2019 l. rodzin/l. dzieci	Rok 2020 l. rodzin/l. dzieci
Spokrewnione	46/59	46/59	49/58
Niezawodowe	54/78	49/70	42/60

Zawodowe	5/21	6/30	6/24
Zawodowe specjalistyczne	1/1	1/1	1/1
Pogotowia rodzinne	2/6	2/8	2/10
Rodzinny dom dziecka	1/4	1/3	3/19
Razem:	109/169	105/171	103/172

Źródło: PCPR

Dzieci z Powiatu Pszczyńskiego znajdują opiekę w rodzinach zastępczych na terenie naszego powiatu, a także poza nim.

Tabela nr 2: Dzieci z Powiatu Pszczyńskiego przebywające w rodzinach zastępczych.

	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
Liczba dzieci z Powiatu Pszczyńskiego przebywających w rodzinach zastępczych	166	167	177
Na terenie powiatu	130	132	143
Poza powiatem	36	35	34

Źródło: PCPR

Corocznie pewna liczba dzieci z powiatu znajduje, po raz pierwszy w swym życiu opiekę w rodzinach zastępczych zarówno spokrewnionych, niezawodowych jak i zawodowych. W roku 2020, w porównaniu z poprzednimi latami w rodzinach zastępczych umieszczono bardzo dużą liczbę dzieci.

Tabela nr 3: Dzieci pochodzące z Powiatu Pszczyńskiego umieszczone po raz pierwszy w rodzinach zastępczych (poza pogotowiem).

	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
Liczba dzieci z Powiatu Pszczyńskiego umieszczonych w rodzinach zastępczych	15	19	34
Na terenie powiatu	14	17	30
Poza powiatem	1	2	4

Źródło: PCPR

Na czas postępowania sądowego dzieci mogą być umieszczane w zawodowych rodzinach zastępczych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego.

Tabela nr 4: Dzieci umieszczone w pogotowiach rodzinnych.

	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
Liczba dzieci	4	8	6

Źródło: PCPR

W latach 2018-2020 na terenie powiatu powstało 39 nowych rodzin zastępczych, w których umieszczono 47 dzieci. Do zadań Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej należy m.in. przygotowanie kandydatów do roli rodzica zastępczego. Czasami w trakcie postępowania kwalifikacyjnego okazuje się, że kandydaci nie spełniają warunków określonych w ustawie. Nie wszystkie osoby, które przeszły wstępną kwalifikację i ukończyły szkolenie ostatecznie decydują się na założenie rodziny zastępczej.

Tabela nr 5: Szkolenie kandydatów na rodziców zastępczych.

	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
Liczba osób zgłaszająca chęć podjęcia się funkcji rodzica zastępczego	19	16	19
Liczba osób zakwalifikowanych/ liczba osób, które ukończyły szkolenie	19/16	14/11	17/11

Źródło: ORPZ

Część rodzin zastępczych niezawodowych, wyraża chęć przekształcenia się w rodzinę zastępczą zawodową. Rodziny te muszą przejść dodatkowe szkolenie, podczas którego zostają przygotowane do zawodowego pełnienia swojej roli.

Tabela nr 6: Rozwój zawodowego rodzicielstwa zastępczego.

	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
Liczba rodzin zgłaszająca chęć pełnienia funkcji zawodowej rodziny zastępczej	2	2	2
Liczba rodzin skierowanych na szkolenie/ liczba rodzin, które ukończyły szkolenie	2/2	2/2	2/0

Źródło: ORPZ

Gmina i powiat współfinansują pobyt dzieci w pieczy zastępczej. Rodziny zastępcze otrzymują świadczenia pieniężne należące do nich: comiesięczne świadczenie na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dziecka, dodatek wychowawczy (500+), świadczenie dobry start, dodatkowo od 2020r. rodziny zastępcze pobierające dodatek wychowawczy mają możliwość wygenerowania kodu Polskiego Bonu Turystycznego. Świadczenia te wypłacane są niezależnie od rodzaju rodziny zastępczej, w której dziecko się wychowuje. Rodziny zastępcze zawodowe wychowujące powyżej 3 dzieci otrzymują świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania domu. Raz na trzy lata rodziny zawodowe mogą otrzymać 5000 zł na przeprowadzenie remontu. Wypłacane są także świadczenia fakultatywne: częściowe pokrycie kosztów wypoczynku, pokrycie kosztów niezbędnych wydatków związanych z przyjęciem dzieci do rodziny zastępczej- do 1000 zł, w przypadku zdarzeń losowych również wypłacano świadczenia pieniężne.

Rodziny zastępcze zawodowe i rodzinne domy dziecka otrzymują za pełnienie swej funkcji comiesięczne wynagrodzenie. W rodzinach zastępczych zawodowych i rodzinnych domach dziecka, w których przebywa więcej niż 3 dzieci, na wniosek rodziny zatrudniane są osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich.

Tabela nr 7: Wydatki powiatu na płace związane z zawodowymi rodzinami zastępczymi w złotych.

	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
Wynagrodzenie rodzin zastępczych zawodowych i rodzinnych domów dziecka	322.879	368.326	421.754
Wynagrodzenie osób do pomocy	10.943	25.182	39.531
Wynagrodzenie rodzin pomocowych	1.258	2.430	742
Razem	335.080	395.938	462.027

Źródło: PCPR

Do zadań powiatu należy finansowanie pieczy zastępczej. Częściowo koszty pobytu dzieci w rodzinach zastępczych pokrywają gminy, a także powiaty pochodzenia dzieci.

Tabela nr 8: Wydatki i dochody powiatu w zakresie rodzinnej pieczy zastępczej w złotych.

	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
Wydatki Powiatu Pszczyńskiego	2.593.535	2.654.506	2.716.036
Dochody powiatu	936.946	909.233	932.666
Koszty powiatu	1.656.589	1.745.273	1.783.370

Źródło: PCPR

4.2 Instytucjonalna piecza zastępcza.

Formy pieczy instytucjonalnej:

1. Placówki opiekuńczo-wychowawcze:

- a) typu socjalizacyjnego;
- b) typu interwencyjnego;
- c) typu rodzinnego;
- d) typu specjalistyczno-terapeutycznego.

2. Regionalne placówki opiekuńczo - terapeutyczne (prowadzone przez samorząd wojewódzki).

Na terenie naszego powiatu funkcjonują dwie placówki opiekuńczo wychowawcze- Centrum Wsparcia Dziecka i Rodziny „Przystań” oraz „Ostoja”. W przypadku, gdy w placówkach wszystkie miejsca są zajęte dzieci z Powiatu Pszczyńskiego kierowane są do placówek poza powiatem. Do placówek opiekuńczo–terapeutycznych lub placówek specjalistyczno-terapeutycznych poza powiat kierowane są dzieci wymagające specjalistycznej opieki i terapii. W ostatnich trzech latach poza powiatem wychowywało się 5 dzieci. Aktualnie żadne dziecko nie przebywa w placówce poza powiatem.

Tabela nr 9: Dzieci pochodzące z Powiatu Pszczyńskiego umieszczone w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w latach:

Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
9	13	3

Źródło: PCPR

Stale w placówkach opiekuńczo-wychowawczych wychowuje się ponad trzydzieścioro dzieci pochodzących z terenu naszego powiatu.

Tabela nr 10: Dzieci z Powiatu Pszczyńskiego przebywające w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
Liczba dzieci w placówkach	35	35	27

Źródło: PCPR

Powiat zobowiązany jest do pokrywania kosztów utrzymania dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Tabela nr 11: Koszt utrzymania dzieci z Powiatu Pszczyńskiego w placówkach opiekuńczo – wychowawczych w złotych.

	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
Wydatki Powiatu Pszczyńskiego	2 005.805	2.107.610	2.070.785
Dochody powiatu	934.870	1 099,570	818 334
Koszty powiatu	1 070.935	1 008.040	1 252.451

Źródło: PCPR

4.3 Usamodzielnianie wychowanków opuszczających pieczę zastępczą.

Osobie pełnoletniej, która przebywała w pieczy zastępczej na podstawie orzeczenia sądu, opuszczającej tę pieczę, przysługuje pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie, zagospodarowanie. Udziela się pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, zatrudnienia, a także zapewnia pomoc prawną i psychologiczną. Wsparcie to jest niezwykle istotne dla osób, które po kilku, a czasem kilkunastu latach pobytu w pieczy zastępczej nadal nie mogą liczyć na żadną pomoc ze strony swoich rodziców.

Pomoc na kontynuowanie nauki, na usamodzielnienie oraz na zagospodarowanie jest przyznawana osobie usamodzielniającej się, która przebywała w pieczy zastępczej, przez co najmniej rok, a w przypadku rodziny zastępczej spokrewnionej 3 lata.

Warunkiem przyznania pomocy na kontynuowanie nauki i na usamodzielnienie jest złożenie przez usamodzielniającego się, wniosku oraz posiadanie zatwierdzonego indywidualnego programu usamodzielnienia, w którym określono w szczególności:

- zakres współdziałania osoby usamodzielnianej z opiekunem usamodzielnienia;
- sposób uzyskania przez osobę usamodzielnianą wykształcenia lub kwalifikacji zawodowych;
- zakres pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych oraz w podjęciu przez osobę usamodzielniającą się zatrudnienia.

Indywidualny program usamodzielnienia jest opracowywany przez osobę usamodzielniającą się wspólnie z opiekunem usamodzielnienia lub koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, co najmniej na miesiąc przed osiągnięciem przez wychowanka pełnoletności, a następnie jest zatwierdzany przez kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie.

Tabela nr 12: Liczba wychowanków pobierających świadczenia w związku z usamodzielnieniem.

Rodzaj świadczenia	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
Pomoc na usamodzielnienie	5	14	13
Pomoc na kontynuację nauki	49	54	40
Pomoc na zagospodarowanie	5	11	7

Źródło: PCPR

Tabela nr 13: Środki wydatkowane w związku z usamodzielnianiem wychowanków.

Rodzaj świadczenia	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
Pomoc na usamodzielnienie	26.022	83.270	67.923
Pomoc na kontynuację nauki	186.271	218.748	155.197
Pomoc na zagospodarowanie	7.731	18.924	11.508
Razem	220.024	320.942	234.628

Źródło: PCPR

Pewna liczba dzieci jest corocznie umieszczana w pieczy zastępczej, część dzieci opuszcza rodziny i placówki. Młodzież usamodzielnia się, młodsze dzieci są adoptowane, a niektóre wracają do swoich rodzin biologicznych. W ostatnich latach wzrastała liczba dzieci umieszczanych w rodzinnych formach pieczy zastępczej, liczba dzieci wymagających po raz pierwszy w pieczy, a także dzieci wychowywanych w rodzinnej pieczy zastępczej. Zmniejszyła się liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Tabela nr 14: Dzieci pochodzące z Powiatu Pszczyńskiego wymagające po raz pierwszy umieszczenia w pieczy zastępczej.

	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
Liczba dzieci	24	35	43

Źródło: PCPR

Tabela nr 15: Liczba dzieci z Powiatu Pszczyńskiego, które opuściły system pieczy zastępczej w latach 2018-2020.

	Rodzinna piecza zastępcza	Instytucjonalna piecza zastępcza
Rok 2018	19 osób z tego: <ul style="list-style-type: none"> • Adopcja - 7 • Powrót do rodziny - 4 • Usamodzielnienie - 8 	11 osób z tego: <ul style="list-style-type: none"> • Adopcja - 0 • Powrót do rodziny - 2 • Usamodzielnienie - 9
Rok 2019	19 osób z tego: <ul style="list-style-type: none"> • Adopcja - 4 • Powrót do rodziny - 5 • Usamodzielnienie - 10 	14 osób z tego: <ul style="list-style-type: none"> • Adopcja - 2 • Powrót do rodziny - 2 • Usamodzielnienie - 10
Rok 2020	17 osób z tego: <ul style="list-style-type: none"> • Adopcja - 8 • Powrót do rodziny - 6 • Usamodzielnienie - 3 	7 osób z tego: <ul style="list-style-type: none"> • Adopcja - 0 • Powrót do rodziny - 2 • Usamodzielnienie - 5

Źródło: PCPR

4.4 Podsumowanie.

Naturalnym środowiskiem życia każdego człowieka jest rodzina. W rodzinie powinny być zaspakajane najistotniejsze potrzeby każdego z nas. Warunkiem prawidłowego rozwoju dziecka jest poczucie bezpieczeństwa wynikające z troski i wsparcia rodziców, poczucie wartości i wiara w siebie, wynikające z ich miłości i życzliwości. Wypełnianie przez rodziców przypisanych im funkcji umożliwia przyjęcie przez dziecko wzorców niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania w dorosłym życiu.

Każde dziecko powinno wychowywać się w rodzinie naturalnej, ostatecznością jest odebranie dziecka z rodziny i zapewnienie opieki poza nią. Pomimo podejmowania przez gminy działań, których celem jest wsparcie rodziny przeżywającej trudności, w niektórych sytuacjach dla dobra dziecka konieczne jest zapewnienie mu czasowej, bądź stałej, opieki poza rodziną naturalną.

Głównym zadaniem samorządu powiatowego w zakresie pieczy zastępczej jest stworzenie sprawnie funkcjonującego systemu pieczy zastępczej. Systemu, czyli zespołu osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców. Podstawowymi elementami systemu są rodzinna i instytucjonalna piecza zastępcza. Podmiotem oddziaływania są dzieci pozbawione właściwej opieki rodzicielskiej, wychowankowie opuszczający pieczę zastępczą, rodziny biologiczne dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

Niniejszy program jest kontynuacją wcześniejszych działań podejmowanych w Powiecie Pszczyńskim na rzecz rozwoju pieczy zastępczej. Służy ukierunkowaniu działań na poziomie powiatu, ustaleniu priorytetów, jest także podstawą do pozyskiwania środków finansowych. Celem, który nadal chcemy osiągnąć jest stworzenie

sprawnie funkcjonującego systemu pieczy zastępczej, umożliwiającego objęcie opieką i wsparciem wszystkich dzieci potrzebujących tego rodzaju pomocy.

5. Cele Programu, kierunki, działania.

Cel główny: stworzenie na terenie Powiatu Pszczyńskiego sprawnie funkcjonującego systemu pieczy zastępczej.

Kierunki działania:

1. **Rozwój rodzicielstwa zastępczego;**

Dzieci, które z różnych powodów nie mogą wychowywać się w swoich rodzinach naturalnych powinny mieć stworzone warunki wychowania jak najbardziej zbliżone do warunków rodzinnych. Rodziny zastępcze wypełniają wobec dzieci powierzonych ich opiece zadania nieobecnych rodziców. Zaspakajają potrzeby biologiczne i psychiczne wychowanków, otaczają dzieci ciepłem i miłością. Poza predyspozycjami osobowościowymi umożliwiającymi pełnienie tej funkcji rodzice zastępczy muszą posiadać specyficzną wiedzę i umiejętności niezbędne do właściwego pełnienia funkcji rodzica zastępczego.

1. Kierunek działania: rozwój rodzicielstwa zastępczego			
	Działania	Realizatorzy	Termin realizacji
1.1	Propagowanie idei rodzicielstwa zastępczego: <ul style="list-style-type: none"> • udział w zorganizowanych akcjach propagujących rodzicielstwo zastępcze, • rozpowszechnianie plakatów, ulotek informacyjnych, publikacje prasowe, prowadzenie strony internetowej, facebooka • indywidualne spotkania i rozmowy z osobami zainteresowanymi. 	ORPZ Stowarzyszenie „Szansa na Przyszłość”	Zadanie ciągłe
1.2	Pozyskiwanie kandydatów, do pełnienia funkcji rodzin zastępczych spokrewnionych, niezawodowych i zawodowych, diagnozowanie, szkolenie kandydatów, wydawanie stosownych zaświadczeń kwalifikacyjnych.	ORPZ	Zadanie ciągłe
1.3	Dokształcanie, rozwijanie umiejętności wychowawczych oraz podnoszenie kompetencji wychowawczych rodziców zastępczych poprzez organizację dla nich szkoleń, warsztatów, konferencji.	ORPZ	Zadanie ciągłe
1.4	Wspieranie rodzin zastępczych w uzyskaniu pomocy materialnej i instytucjonalnej.	ORPZ Stowarzyszenie „Szansa na Przyszłość”	Zadanie ciągłe

1. Kierunek działania: rozwój rodzicielstwa zastępczego			
	Działania	Realizatorzy	Termin realizacji
1.5	Pozyskiwanie środków zewnętrznych na rzecz rozwoju pieczy zastępczej.	ORPZ PCPR	Zadanie ciągłe
1.6	Zapewnienie rodzicom zastępczym możliwości wzajemnego spotykania się w siedzibie ORPZ, nawiązywania kontaktów, wspierania się w ramach grupy wsparcia.	ORPZ	Zadanie ciągłe
1.7	Wspieranie finansowe rodzin zastępczych, zapewnienie środków na świadczenie fakultatywne.	PCPR	Zadanie ciągłe
1.8	Wspieranie rodzin zastępczych w wypełnianiu przez nie funkcji m.in. poprzez: realizację planu pomocy dziecku, prowadzenie baz danych specjalistów i instytucji oferujących pomoc rodzinom zastępczym, poradnictwo specjalistyczne, szkolenia, prowadzenie grup wsparcia, grup edukacyjnych, terapii, superwizji, zapewnienie dzieciom dostępu do specjalistycznej pomocy. Dostosowywanie oferty wsparcia rodzin do indywidualnych potrzeb.	ORPZ Stowarzyszenie „Szansa na Przyszłość”	Zadanie ciągłe
1.9	Działania integrujące środowisko rodzin zastępczych: <ul style="list-style-type: none"> • organizowanie dnia rodzicielstwa zastępczego, • organizowanie spotkań, imprez dla dzieci i rodziców. 	ORPZ	Zadanie ciągłe
1.10	Zapewnienie funkcjonowania rodzin pomocowych.	PCPR ORPZ	Zadanie ciągłe
1.11	Organizowanie dla rodzin zastępczych pomocy wolontariuszy.	ORPZ Stowarzyszenie „Szansa na Przyszłość”	Zadanie ciągłe
1.12	Zatrudnianie osób do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi.	PCPR	Zadanie ciągłe
1.13	Zawieranie umów z rodzinami zastępczymi zawodowymi w ramach limitu.	PCPR	Zadanie ciągłe

1. Kierunek działania: rozwój rodzicielstwa zastępczego			
	Działania	Realizatorzy	Termin realizacji
1.14	Podniesienie jakości usług świadczonych w zakresie pieczy zastępczej: szkolenie i doskonalenie zawodowe pracowników instytucji działających w obszarze pieczy zastępczej.	PCPR ORPZ CWDiR „Przystań” „Ostoja”	Zadanie ciągłe
1.15	Pozyskanie nowej siedziby ORPZ.	Powiat Pszczyński	2023 r.

2. Zapewnienie dzieciom i młodzieży optymalnej opieki w placówkach opiekuńczo-wychowawczych;

Nie wszystkie dzieci pozbawione opieki rodziców mogą zostać otoczone opieką rodzin zastępczych. Tym dzieciom, a najczęściej młodzieży, należy zapewnić opiekę w instytucjonalnej pieczy zastępczej. Pobyt w placówce opiekuńczo-wychowawczej poza zapewnieniem wychowankom poczucia bezpieczeństwa, odpowiednich warunków bytowych i właściwych oddziaływań wychowawczych ma przygotować do samodzielnego, satysfakcjonującego życia w przyszłości. Realizacja zaplanowanych zadań ma prowadzić do stałego podnoszenia jakości usług oferowanych przez placówkę opiekuńczo-wychowawczą.

2. Kierunek działania: zapewnienie dzieciom i młodzieży optymalnej opieki w placówkach opiekuńczo-wychowawczych			
	Działania	Realizatorzy	Termin realizacji
2.1	Realizacja postanowień sądu o umieszczeniu małoletnich w pieczy instytucjonalnej.	CWDiR „Przystań, „Ostoja”, PCPR	Zadanie ciągłe
2.2	Podwyższanie jakości wychowania i opieki w placówce, w tym m. in.: zapobieganie niepożądanym zjawiskom społecznym i zdrowotnym, rozwój zainteresowań wychowanków, wyrównywanie deficytów edukacyjno- rozwojowych oraz obejmowanie wychowanków działaniami terapeutycznymi, psychoedukacyjnymi i profilaktycznymi.	CWDiR „Przystań, „Ostoja”	Zadanie ciągłe
2.3	Współpraca ze szkołami i opiekunami praktyk zawodowych.	CWDiR „Przystań, „Ostoja	Zadanie ciągłe
2.4	Podjęcie działań zmierzających do powrotu wychowanków do rodzin naturalnych, umieszczania w rodzinach zastępczych lub adopcji.	CWDiR „Przystań, „Ostoja” PCPR, ORPZ	Zadanie ciągłe

2.	Kierunek działania: zapewnienie dzieciom i młodzieży optymalnej opieki w placówkach opiekuńczo-wychowawczych		
	Działania	Realizatorzy	Termin realizacji
2.5	Pogłębianie i rozwijanie współpracy między instytucjami w zakresie realizacji zadań pieczy zastępczej.	CWDiR „Przystań, „Ostoja” PCPR, ORPZ,	Zadanie ciągłe
2.6	Kontynuowanie współpracy z placówkami z kraju i zagranicy, zawiązywanie nowych partnerstw.	CWDiR „Przystań, „Ostoja”	Zadanie ciągłe
2.7	Pozyskiwanie sponsorów w celu realizacji konkretnych działań na rzecz dzieci.	CWDiR „Przystań, „Ostoja”	Realizacja bieżących potrzeb w placówce
2.8	Współpraca z fundacjami i stowarzyszeniami.	CWDiR „Przystań, „Ostoja”	Zadanie ciągłe
2.9	Przygotowanie pomieszczeń do izolacji 4 dzieci.	CWDiR „Przystań, „Ostoja”	2023
2.10	Pozyskiwanie rodzin zaprzyjaźnionych i wolontariuszy.	CWDiR „Przystań” „Ostoja” PCPR, ORPZ	Zadanie ciągłe
2.11	Zwiększanie dostępności placówek dla osób ze szczególnymi potrzebami.	CWDiR „Przystań, „Ostoja”	Zadanie ciągłe

3. Wspieranie usamodzielnianych wychowanków opuszczających pieczę zastępczą;

Opuszczenie pieczy zastępczej często stawia wychowanków w bardzo trudnej sytuacji życiowej. Osoby usamodzielniające się zazwyczaj nie mogą liczyć na pomoc ze strony swoich rodzin naturalnych. Nie zawsze są dostatecznie przygotowane do dorosłego życia, mają niskie kwalifikacje zawodowe, nie mają zasobów mieszkaniowych i materialnych. Często w codziennym funkcjonowaniu borykają się z różnymi deficytami i trudnościami. Ważnym zadaniem powiatu jest wspieranie młodych ludzi opuszczających pieczę zastępczą w zakresie pełnego usamodzielnienia, m.in. poprzez pomoc w uzyskaniu wykształcenia, kwalifikacji zawodowych, odpowiednich warunków mieszkaniowych a także przygotowanie do pełnienia w satysfakcjonujący sposób ról społecznych.

3.	Kierunek działania: wspieranie usamodzielnianych wychowanków opuszczających pieczę zastępczą		
	Działania	Realizatorzy	Termin realizacji
3.1	Wspieranie wychowanków pieczy zastępczej w uzyskaniu samodzielności m.in. poprzez: tworzenie programów usamodzielnienia, pomoc w ich realizacji, monitorowanie procesu usamodzielnienia, prowadzenie szkoleń, grup wsparcia, edukacyjnych, wsparcie psychologiczne, socjalne i prawne.	ORPZ, CWDiR „Przystań”, „Ostoja”, PCPR	Zadanie ciągłe

3. Kierunek działania: wspieranie usamodzielnianych wychowanków opuszczających pieczę zastępczą			
	Działania	Realizatorzy	Termin realizacji
3.2	Aktywizowanie osób usamodzielnianych do uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym poprzez rozwijanie ich kompetencji osobistych, społecznych i zawodowych.	ORPZ, CWDiR „Przystań”, „Ostoja”, PCPR	Zadanie ciągłe
3.3	Wsparcie finansowe, rzeczowe osób usamodzielnianych.	PCPR	Zadanie ciągłe
3.4	Rozwijanie współpracy instytucji na rzecz pomocy usamodzielnianym w uzyskaniu zatrudnienia i odpowiednich warunków mieszkaniowych.	ORPZ, CWDiR „Przystań”, „Ostoja”, PUP, PCPR	Zadanie ciągłe
3.5	Zapewnienie wychowankom usamodzielnianym miejsc w mieszkaniu chronionym, wspieranie wychowanków w pozyskiwaniu mieszkań socjalnych, komunalnych.	PCPR	Zadanie ciągłe

6. Limit rodzin zastępczych.

Liczba rodzin zastępczych zawodowych, do wysokości, której mogą być zawarte umowy na pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej oraz rodzinnego domu dziecka:

	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023
Liczba rodzin zastępczych zawodowych	14	14	15

7. Wskaźniki realizacji programu.

Kierunek działania	Wskaźniki realizacji celów	Stan pożądany
Rozwój rodzicielstwa zastępczego	<ul style="list-style-type: none"> liczba zorganizowanych akcji propagujących rodzicielstwo zastępcze oraz liczba rozpowszechnionych ulotek informacyjnych, publikacji prasowych liczba pozyskanych i przeszkolonych kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej w tym rodzin zawodowych kwoty udzielonego wsparcia 	<ul style="list-style-type: none"> jak największa liczba mieszkańców poinformowana o idei rodzicielstwa zastępczego liczba kandydatów pokrywająca zapotrzebowanie wsparcie finansowe rodzin zgodnie

Kierunek działania	Wskaźniki realizacji celów	Stan pożądany
	<ul style="list-style-type: none"> • liczba udzielonych porad, szkoleń, przeprowadzonych grup wsparcia, superwizji, grup edukacyjnych i terapii • liczba warsztatów, szkoleń konferencji • liczba działań wspierających • liczba pikników, grup wsparcia, zorganizowanego dnia rodzicielstwa zastępczego • liczba rodzin pomocowych • liczba wolontariuszy w rodzinach zastępczych • liczba zawodowych rodzin zastępczych • liczba szkoleń pracowników • pozyskana nowa siedziba ORPZ 	<p>z istniejącymi przepisami</p> <ul style="list-style-type: none"> • liczba działań zaspakajająca potrzeby rodzin zastępczych • liczba działań zaspakajająca potrzeby rodzin zastępczych • liczba działań zaspakajająca potrzeby rodzin zastępczych • corocznie zorganizowany dzień rodzicielstwa zastępczego, funkcjonowanie co najmniej jednej grupy wsparcia • liczba rodzin umożliwiającą realizację przepisów ustawowych • każda rodzina zastępcza potrzebująca wsparcia wolontariusza otrzymuje je • zwiększenie liczby rodzin zawodowych zgodnie z wnioskami rodzin i limitem • wzrastająca liczba szkoleń i osób przeszkolonych • siedziba zapewniająca optymalne funkcjonowanie ORPZ
Zapewnienie dzieciom i młodzieży optymalnej opieki w placówkach opiekuńczo - wychowawczych	<ul style="list-style-type: none"> • realizacja postanowień sądu o umieszczeniu małoletnich w pieczy instytucjonalnej • liczba wychowanków uzależnionych, stosujących używki, przemoc • liczba programów i działań edukacyjnych, profilaktycznych, terapeutycznych • liczba wychowanków, którzy powrócili do środowiska naturalnego zostali adoptowani lub umieszczeni w rodzinie zastępczej • liczba sponsorów, pozyskane wsparcie 	<ul style="list-style-type: none"> • wszystkie postanowienia sądu zrealizowane • zmniejszona liczba wychowanków stosujących przemoc, używki, • liczba działań zaspokajająca potrzeby wychowanków • wzrastająca liczba wychowanków • wsparcie od sponsorów zaspakajające potrzeby dzieci

Kierunek działania	Wskaźniki realizacji celów	Stan pożądany
	<ul style="list-style-type: none"> • liczba wolontariuszy i rodzin zaprzyjaźnionych • dostosowanie organizacji placówki do wymogów ustawowych 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba zaspakajająca potrzeby dzieci • placówka dostępna dla osób ze szczególnymi potrzebami, przygotowane 4 miejsca izolacji
Wspieranie usamodzielnianych wychowanków opuszczających pieczę zastępczą	<ul style="list-style-type: none"> • liczba wychowanków przygotowanych do samodzielności • liczba realizowanych programów usamodzielnienia • liczba utworzonych grup wsparcia, grup edukacyjnych wsparcia psychologicznego, prawnego dla młodzieży usamodzielnianej • liczba kursów, treningów, porad • kwota udzielonego wsparcia finansowego • liczba osób mieszkających w mieszkaniach chronionych 	<ul style="list-style-type: none"> • wszyscy wychowankowie przygotowani do pełnego usamodzielnienia • wszyscy usamodzielniani wychowankowie realizują plan zgodnie z zapisami • działania zaspakajają potrzeby wychowanków usamodzielnianych • wzrastająca liczba ofert dla wychowanków (proporcjonalnie do liczby wychowanków) • corocznie wszystkie wnioski zrealizowane • corocznie wszystkie wnioski zrealizowane

8. Źródła finansowania programu:

- środki własne samorządu powiatowego, samorządów gminnych oraz samorządu województwa;
- środki budżetowe administracji rządowej;
- środki organizacji pozarządowych;
- środki Unii Europejskiej;
- środki pozyskiwane z innych źródeł.

9. Koordynacja i monitoring programu.

Realizatorami programu są wszystkie wymienione wyżej podmioty działające w obszarze pieczy zastępczej. Działania koordynuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pszczynie. Monitorowanie realizacji programu odbywać się będzie poprzez sporządzanie corocznych sprawozdań z działalności PCPR i ORPZ oraz innych sprawozdań rzeczowo-finansowych dotyczących pieczy zastępczej. Program może być modyfikowany w przypadku pojawienia się nowych potrzeb w zakresie pieczy zastępczej.

UZASADNIENIE

Do zadań własnych powiatu wymienionych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej należy opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych.

Zachodzi konieczność przyjęcia programu na lata 2021-2023. Zadania i cele określone w programie stanowią w dużej mierze kontynuację celów określonych w poprzednim programie.

Określono cele i zadania, które mają służyć wzmocnieniu dotychczasowych działań związanych z zapewnieniem przez powiat pieczy zastępczej dzieciom potrzebującym takiego rodzaju opieki.

Celem głównym programu jest doskonalenie istniejącego na terenie Powiatu Pszczyńskiego systemu pieczy zastępczej. Działania podejmowane w tym zakresie ukierunkowane są m.in. na pozyskiwanie nowych kandydatów na rodziny zastępcze, kontynuację propagowania idei rodzicielstwa zastępczego, wspieranie istniejących rodzin, utrzymanie poziomu usług w zakresie instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz wspieranie wychowanków usamodzielniających się.

Proponuje się zwiększenie liczby zawodowych rodzin zastępczych w roku 2021 o dwie, a w roku 2023 o jedną. Projekt programu został poddany konsultacjom społecznym, w trakcie konsultacji nie wpłynęły żadne uwagi.

Środki finansowe przeznaczone na realizację programu będą corocznie ustalane w budżecie powiatu.